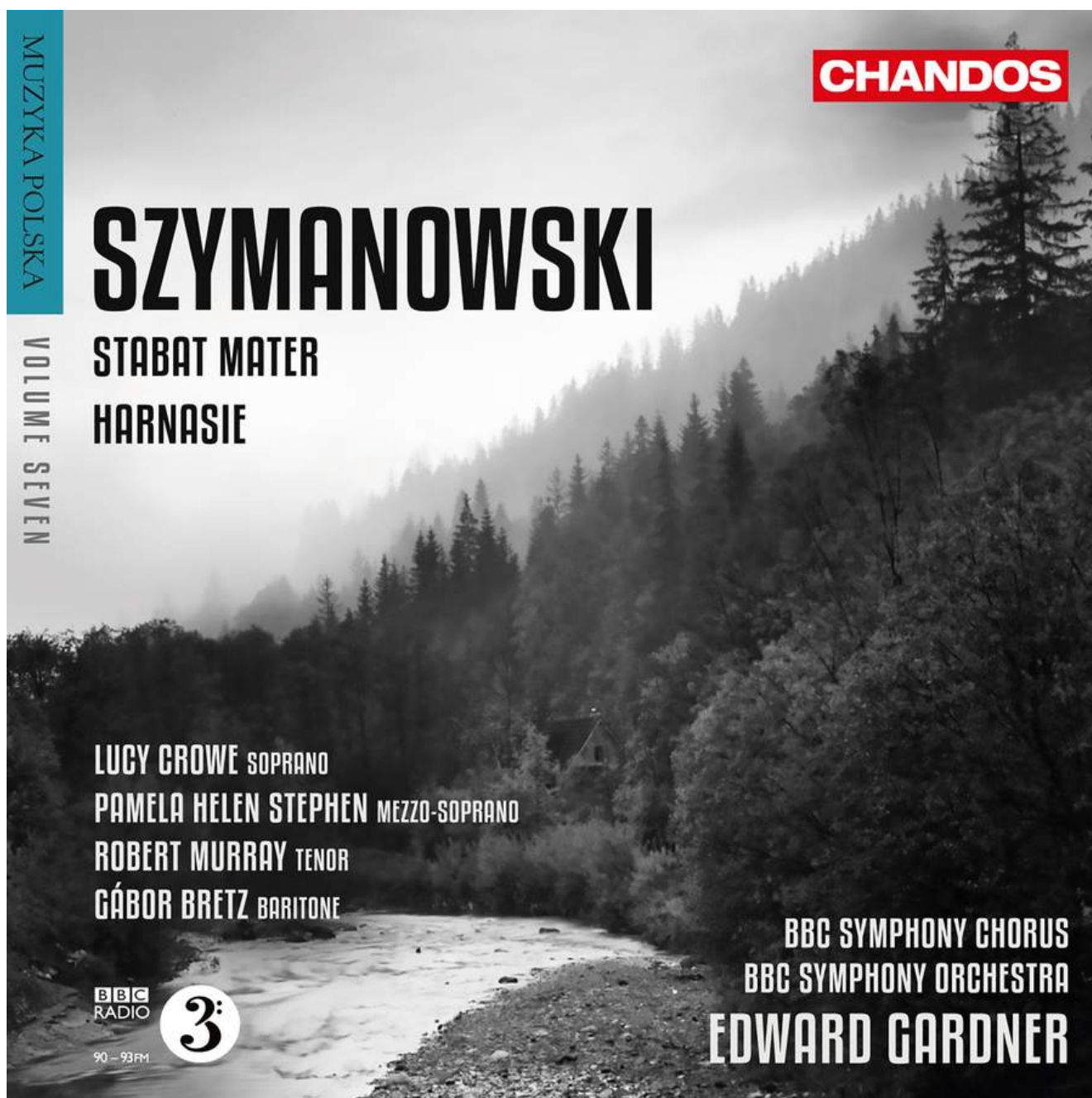

Musik som väcker sinnena till liv

The album cover features a black and white photograph of a misty forest with a river in the foreground. The text is overlaid on the image. At the top right is the 'CHANDOS' logo in a red box. On the left side, there is a vertical teal bar with the text 'MUZYKA POLSKA' and 'VOLUME SEVEN'. The composer's name 'SZYMANOWSKI' is prominently displayed in large, bold, black letters. Below it, the titles 'STABAT MATER' and 'HARNASIE' are listed. The performers' names and roles are listed in the lower left: Lucy Crowe (Soprano), Pamela Helen Stephen (Mezzo-Soprano), Robert Murray (Tenor), and Gábor Bretz (Baritone). In the lower right, the BBC Symphony Chorus and BBC Symphony Orchestra are credited, along with conductor Edward Gardner. The BBC Radio 3 logo and frequency '90-93FM' are in the bottom left corner.

MUZYKA POLSKA

CHANDOS

SZYMANOWSKI

STABAT MATER
HARNASIE

VOLUME SEVEN

LUCY CROWE SOPRANO
PAMELA HELEN STEPHEN MEZZO-SOPRANO
ROBERT MURRAY TENOR
GÁBOR BRETZ BARITONE

BBC SYMPHONY CHORUS
BBC SYMPHONY ORCHESTRA
EDWARD GARDNER

BBC RADIO 3
90-93FM

Karol Szymanowski (1882-1937) verk doftar starkt av Medelhavsområdets kryddor eller av den polska landsbygden. Om någon klassisk musik också kräver att du använder doftsinnen så är det nog hans. Szymanowskis exotiska och sensuella kompositioner har väl inte riktigt slagit an på våra breddgrader trots den geografiska närheten till Polen, även om han uppmärksammas mer och mer. För mig är han en av 1900-talets riktigt stora med en helt egen klangvärld.

Han kom på pappans sida från en rik polsk jordägarläkt - även om han rent geografiskt föddes i dagens Ukraina - och med en mamma från den svenska

släkten **Taube**. Från början var det den tyska och ryska senromantiken som blev utgångspunkten för hans skapande. Szymanowskis tidiga verk som konsertuvertyren och de två första symfonierna har lite av **Strauss** virtuositet, **Regers** kontrapunktik och **Skrjabins** sensualism över sig. Det är en överdådig och berusande orksterklang som den polske tonsättaren frammanar, oemotståndlig om du uppskattar ett stort orkestersound. Till dessa influenser, lägger också kompositören något rastlöst och nervigt, som kom från hans egen inre oro.

Även om många typiska kännetecken finns i verken från tiden före första världskriget, så utvecklas senare hans stil till något mer personligt och eget. Verk som den första violinkonserten, tredje symfonin och operan *Kung Roger* känns närmast bysantiskt, orientaliskt färgade i stämningen, där insekterna surrar, cikadorna sjunger och blommorna doftar intensivt i den klibbiga värmen; en sensuell värld som oemotståndligt drar oss in i ett nästan berusande, för att inte säga erotiskt tillstånd.

Hans stora mästerverk är *Stabat Mater*, som bygger en bro över till hans sena period, kärvare och delvis enklare i stilen. Tonsättaren utgick från äldre melodier och rytmer från sitt eget land, kopplat till en polsk översättning av den liturgiska texten, vilket skapar en suggestivt ålderdomlig stämning. Musiken känns koncentrerad, för att inte säga destillerad i uttrycket.

Szymanowski drabbades av tuberkulos och tillbringade mycket tid de sista åren av sitt liv i de polska Tatraberget runt Zakopane. Han fascinerades och inspirerades av folkmusiken och de senare verken har en något strävare, mer modernistisk klang i stilen, som t.ex. den fjärde symfonin och baletten *Harnasie*, även om det sensuella och farliga finns där och lockar oss i bakgrunden.

Den idealiska introduktionen till hans symfonier, *Harnasie* och *Stabat Mater* är den engelske dirigenten **Edward Gardners** serie på Chandos med BBC Symphony Orchestra, tolkningar som fångar kompositörens speciella magi med dessutom en fin ljudbild därtill. Likaså bör man till sin samling eller spellista lägga till Sir **Simon Rattles** inspelningar på Warner som finns samlade i en box, vilken bl.a. innehåller violinkonserterna tillsammans med **Thomas Zehetmair** samt operan *Kung Roger*.

Szymanowskis musik har ett eget skimmer och en speciell skönhet. Den är

faktiskt alldeles oemotståndlig och djupt beroendeframkallande.

Per Nylén

Tips på inspelningar:

